

BÖLÜM 18

Solunum Sistemi Değerlendirilmesinde Özel Teknikler

Taner GÜVEN¹

Giriş

Solunum sistemini değerlendirirken öncelikle iyi bir öykü alınmalıdır. Çünkü birçok yaygın hastalık ancak anamnezle teşhis edilebilir. Anamnez; hastanın kimliği, şikâyeti, hastalık öyküsü (özgeçmiş), aile öyküsü (soygeçmiş), sistem sorgu bölümlerinden oluşur. Kimlik kısmında hastanın yaşı, cinsiyeti, ikamet ettiği yer, mesleği yer almalıdır. Yaş; bazı hastalıkların tanısında dikkate alınarak tanıda yol göstericidir, örneğin; kronik nefes darlığının genç hastalarda astım ile yaşlılarda ise KOAH ile ilişkili olma olasılığı daha yüksektir. Genç bir hastada hemoptizi; tüberküloz, zatürre, bronşektazi gibi tanıları akla getirirken, yaşlı bir hastada akciğer kanserini düşündürür (1). Cinsiyet; bazı hastalıklar kadınlarda fazla görülürken örneğin pulmoner endometriozis gibi, bazı hastalıklar ise erkeklerde daha fazla görülür örneğin, İdiopatik pulmoner Fibrozis (İPF). Yaşadığı yer anamnezde sorgulanmalıdır çünkü bazı hastalıklar bölgesel farklılıklara göre ön planda düşünülür örneğin; Orta ve Doğu Anadolu'nun bazı bölgelerinde beyaz toprağa maruz kalma asbest maruziyeti için özellikle önemlidir, mezotelyoma ve plevral plaklar daha yaygındır. Nemli bölgelerde ise alerjik hastalıklar daha sık görülür.

Meslek öyküsü göğüs hastalıkları açısından vazgeçilmez bir sorudur. Hastalara tozlu-dumanlı bir işte çalışıp çalışmadıkları, kimyasallara ve gazlara maruz kalıp kalmadıkları sorulmalıdır. Madencilik, kot ve cam kumlama, tekstil, temizlik, gemi sanayi, baca temizliği, diş teknisyenliği gibi birçok meslek göğüs hastalıkları ile ilişkilidir. Silikoz, pnömokonyoz, asbestoz, mesleki astım yaygın meslek hastalıklarıdır.

¹ Acil Tıp Uzm., Turgut Özal Üniversitesi Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, tanerguven23@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Fidan, A., Özdoğan, S., Oruc, Ö., Salepci, B., Öcal, Z., & Çağlayan, B. (2002). Hemoptysis: a retrospective analysis of 108 cases. *Respiratory medicine*, 96(9), 677-680.
2. Özlü T. Göğüs Hekimliğinde Anamnez. In: Kaya A, Karadağ M, Özlü T, editors. Göğüs Hastalıkları, Propedötik. İstanbul: Aves Yayıncılık; 2014.
3. Win Rs, I. (2000). Madis on JM. The diagnosis and treatment of cough. *N Engl J Med*, 243(23), 1715-1721.
4. Schmidt, G. P., Haug, A. R., Schoenberg, S. O., & Reiser, M. F. (2006). Whole-body MRI and PET-CT in the management of cancer patients. *European radiology*, 16(6), 1216-1225.
5. Torigian, D. A., Zaidi, H., Kwee, T. C., Saboury, B., Udupa, J. K., Cho, Z. H., & Alavi, A. (2013). PET/MR imaging: technical aspects and potential clinical applications. *Radiology*, 267(1), 26-44.
6. Gillies, RJ, Kinahan, PE ve Hricak, H. (2016). Radiomics: görüntüler resimlerden daha fazlasıdır, verilerdir. *Radyoloji*, 278 (2), 563-577.
7. Nishino, M., Itoh, H., & Hatabu, H. (2014). A practical approach to high-resolution CT of diffuse lung disease. *European journal of radiology*, 83(1), 6-19.
8. Swensen, SJ, Jett, JR, Hartman, TE, Midthun, DE, Mandrekar, SJ, Hillman, SL, ... ve Allen, KL (2005). Akciğer kanseri için BT taraması: beş yıllık ileriye dönük deneyim. *Radyoloji*, 235 (1), 259-265.
9. Bayraktaroglu, S., Savas, R., Basoglu, Ö. K., Cakan, A., Mogulkoc, N., Cagrc, U., & Alper, H. (2008). Dynamic computed tomography in solitary pulmonary nodules. *Journal of computer assisted tomography*, 32(2), 222-227.
10. Kikano, G. E., Fabien, A., & Schilz, R. (2015). Evaluation of the solitary pulmonary nodule. *American family physician*, 92(12), 1084-1091.
11. Savas, R., Ozacar, R., Ertugrul, G., Calli, C., Memis, A., Yuntan, N., & Alper, H. (1999). Varix of the inferior pulmonary vein: computed tomography and magnetic resonance angiography findings. *Monaldi archives for chest disease= Archivio Monaldi per le malattie del torace*, 54(5), 399-401.
12. Zou, Y., Zhang, M., Wang, Q., Shang, D., Wang, L., & Yu, G. (2008). Quantitative investigation of solitary pulmonary nodules: dynamic contrast-enhanced MRI and histopathologic analysis. *American Journal of Roentgenology*, 191(1), 252-259.
13. Bayraktaroglu, S., Ceylan, N., Savaş, R., Nalbantgil, S., & Alper, H. (2009). Hydatid disease of right ventricle and pulmonary arteries: a rare cause of pulmonary embolism—computed tomography and magnetic resonance imaging findings (2009: 5b). *European radiology*, 19(8), 2083-2086.
14. Yi, C. A., Jeon, T. Y., Lee, K. S., Lee, J. H., Seo, J. B., Kim, Y. K., & Chung, M. J. (2007). 3-T MRI: usefulness for evaluating primary lung cancer and small nodules in lobes not containing primary tumors. *American Journal of Roentgenology*, 189(2), 386-392.
15. Abu-Zidan, FM, Hefny, AF ve Corr, P. (2011). Klinik ultrason fiziği. *Journal of Emergency, Trauma and Shock*, 4 (4), 501.
16. Wongwaisayawan, S., Suwannanon, R., Sawatmongkornkul, S., & Kaewlai, R. (2016). Emergency thoracic US: the essentials. *Radiographics*, 36(3), 640-659.
17. Çiftçi E, Akhun N. Ultrasonografi için temel bilgiler. In: Çağlayan B editor. Klinik Uygulamada Toraks Ultrasonografisi. İstanbul: Probiz; 2010: 1-7.
18. Bolliger, C. T., Herth, F. J. F., Mayo, P., Miyazawa, T., & Beamis, J. (Eds.). (2008). *Clinical chest ultrasound: from the ICU to the bronchoscopy suite* (Vol. 37). Karger Medical and Scientific Publishers.

19. Patel, I. J., Davidson, J. C., Nikolic, B., Salazar, G. M., Schwartzberg, M. S., Walker, T. G., ... & Standards of Practice Committee. (2012). Consensus guidelines for periprocedural management of coagulation status and hemostasis risk in percutaneous image-guided interventions. *Journal of vascular and interventional radiology: JVIR*, 23(6), 727-736.
20. Matthew D. Cham, Claudia I. Henschke, David F. Yanlekevitz. Biopsy procedures of lung, mediastinum and chest Wall. In: Kanddarpa K, Machan L, Durham JD, editors. Handbook of interventional radiologic procedures. 5th ed. Wolter Kluwers; 2016. p. 478-85.
21. Hirsh, J., Salzman, EW, Harker, L., Fuster, V., Dalen, JE, Cairns, JA ve Collins, R. (1989). Aspirin ve diğer trombosit aktif ilaçlar: doz, etkinlik ve yan etkiler arasındaki ilişki. *Göğüs*, 95 (2), 12S-18S.
22. Marchi, E., Teixeira, L. R., & Vargas, F. S. (2003). Management of Malignancy-Associated Pleural Effusion. *American Journal of Respiratory Medicine*, 2(3), 261-273.
23. Jared D, Christensen JJ, Erasmus EF, Patz Jr. Catheter drainage of intrathoracic collections. In: Kanddarpa K, Machan L, Durham J.D, editors. Handbook of interventional radiologic procedures. 5th ed. Wolter Kluwers; 2016. p. 486-94.
24. Tapson, V. F., Gurbel, P. A., Witty, L. A., Pieper, K. S., & Stack, R. S. (1994). Pharmacomechanical thrombolysis of experimental pulmonary emboli: rapid low-dose intraembolic therapy. *Chest*, 106(5), 1558-1562.
25. Kuo, WT, Van Den Bosch, MA, Hofmann, LV, Louie, JD, Kothary, N. ve Sze, DY (2008). Sistemik trombolizin başarısızlığından sonra masif pulmoner emboli tedavisi için kateter yönlendirmeli embolektomi, fragmentasyon ve tromboliz. *Göğüs*, 134 (2), 250-254.
26. Fava, M., Loyola, S., Flores, P., & Huete, I. (1997). Mechanical fragmentation and pharmacologic thrombolysis in massive pulmonary embolism. *Journal of vascular and interventional radiology*, 8(2), 261-266.
27. Goldhaber SZ. Integration of catheter thrombectomy into our armamentarium to treat acute pulmonary embolism. *Chest* 1998; 114: 1237-8.
28. Fernando, H. C., Stein, M., Benfield, J. R., & Link, D. P. (1998). Role of bronchial artery embolization in the management of hemoptysis. *Archives of surgery*, 133(8), 862-865.
29. Mal, H., Rullon, I., Mellot, F., Brugiere, O., Sleiman, C., Menu, Y., & Fournier, M. (1999). Immediate and long-term results of bronchial artery embolization for life-threatening hemoptysis. *Chest*, 115(4), 996-1001.
30. Uflacker, R., Kaemmerer, A., Picon, P. D., Rizzon, C. F., Neves, C. M., Oliveira, E. S., ... & Ossana, R. (1985). Bronchial artery embolization in the management of hemoptysis: technical aspects and long-term results. *Radiology*, 157(3), 637-644.
31. Ley, B., Ryerson, CJ, Vittinghoff, E., Ryu, JH, Tomassetti, S., Lee, JS, ... & Collard, HR (2012). İdiyopatik pulmoner fibroz için çok boyutlu bir indeks ve evreleme sistemi. *Dahiliye Annals*, 156 (10), 684-691.
32. D'Angelo, E., Prandi, E., & Milic-Emili, J. (1993). Dependence of maximal flow-volume curves on time course of preceding inspiration. *Journal of Applied Physiology*, 75(3), 1155-1159.
33. Tatlıcıoğlu T. Solunum fonksiyon testleri. Nonspesifik Göğüs Hastalıkları. In: Özyardımcı N, editor. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınevi; 1999. p. 159-86.
34. Coşkun, F. SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİ.
35. Bronkodilatör, U. E., & Glass, B. C. G. G. AKCİĞERBÜLTEN.
36. Cotes, J. E., Chinn, D. J., & Miller, M. R. (2009). *Lung function: physiology, measurement and application in medicine*. John Wiley & Sons.
37. Ulubay, G., Köktürk, N., Şen, E., Çiftci, F., Demir, T., Yıldız, Ö., ... & Saryal, S. (2017). Turkish Thoracic Society national spirometry and laboratory standards. *Tüberkuloz ve t-raks*, 65(2), 117-130.

38. Rodriguez-Roisin, R., Rabe, KF, Vestbo, J., Vogelmeier, C. ve Agustí, A. (2017). Küresel Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Girişimi (GOLD) 20. yıldönümü: kısa bir zaman tarihi.
39. Chhabra, SK (2015). Spirometrinin astımda klinik uygulaması: Neden, ne zaman ve ne sıklıkla? *Lung India: Indian Chest Society'nin Resmi Organı*, 32 (6), 635.
40. Yalçın, A. D. Astım İmmunopatogenezi. *GÖĞÜS HASTALIKLARI*, 121.
41. Crapo, R. O., Casaburi, R., Coates, A. L., Enright, P. L., Hankinson, J. L., Irvin, C. G., ... & Sterk, P. J. (2000). Guidelines for methacholine and exercise challenge testing-1999. This official statement of the American Thoracic Society was adopted by the ATS Board of Directors, July 1999. *American journal of respiratory and critical care medicine*, 161(1), 309-329.
42. IKEDA, S., Yanai, N. ve ISHIKAWA, S. (1968). Esnek bronkofiberskop. *Keio tıp dergisi*, 17 (1), 1-16.
43. Slade, M. G., Rahman, N. M., Stanton, A. E., Curry, L., Slade, G. C., Clelland, C. A., & Gleeson, F. V. (2011). Improving standards in flexible bronchoscopy for lung cancer. *European Respiratory Journal*, 37(4), 895-901.
44. Slade, MG, Rahman, NM, Stanton, AE, Curry, L., Slade, GC, Clelland, CA ve Gleeson, FV (2011). Akciğer kanseri için esnek bronkoskopide standartların iyileştirilmesi. *Avrupa Solunum Dergisi*, 37 (4), 895-901.
45. Beamis, JF, Becker, HD, Cavaliere, S., Colt, H., Diaz-Jimenez, JP, Dumon, JF, ... & Sutedja, TG (2002). Girişimsel pulmonoloji üzerine ERS / ATS bildirisi: Oturum Başkanları: CT Bolliger, PN Mathur. *Avrupa Solunum Dergisi*, 19 (2), 356-373.
46. Ernst, A., Silvestri, G. A., & Johnstone, D. (2003). Interventional pulmonary procedures: guidelines from the American College of Chest Physicians. *Chest*, 123(5), 1693-1694.
47. Limper, A. H., & Prakash, U. B. (1990). Tracheobronchial foreign bodies in adults. *Annals of internal medicine*, 112(8), 604-609.
48. Chen, CH, Lai, CL, Tsai, TT, Lee, YC ve Perng, RP (1997). Çinli yetişkinlerde alt hava yoluna yabancı cisim aspirasyonu. *Göğüs*, 112 (1), 129-133.
49. Karmy-Jones, R., Cuschieri, J., & Vallieres, E. (2001). Role of bronchoscopy in massive hemoptysis. *Chest surgery clinics of North America*, 11(4), 873-906.
50. Grillo, H. C., & Donahue, D. M. (1996, October). Post intubation tracheal stenosis. In *Seminars in thoracic and cardiovascular surgery* (Vol. 8, No. 4, pp. 370-380).
51. Wain, J. C. (2003). Postintubation tracheal stenosis. *Chest Surgery Clinics*, 13(2), 231-246.
52. Freitag, L., Tekolf, E., Steveling, H., Donovan, T. J., & Stamatis, G. (1996). Management of malignant esophagotracheal fistulas with airway stenting and double stenting. *Chest*, 110(5), 1155-1160.
53. Hürter, T., & Hanrath, P. (1992). Endobronchial sonography: feasibility and preliminary results. *Thorax*, 47(7), 565-567.
54. Balamugesh, T., & Herth, F. J. (2009). Endobronchial ultrasound: A new innovation in bronchoscopy. *Lung India: Official Organ of Indian Chest Society*, 26(1), 17.
55. Şentürk, A., Babaoğlu, E., Kılıç, H., Hezer, H., Doğan, HT, Hasanoğlu, HC ve Bilaceroğlu, S. (2014). Lenfoma tanısında endobronşiyal ultrason eşliğinde transbronşiyal iğne aspirasyonu. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*, 15 (10), 4169-4173.
56. Kurimoto, N., Murayama, M., Yoshioka, S., Nishisaka, T., Inai, K., & Dohi, K. (1999). Assessment of usefulness of endobronchial ultrasonography in determination of depth of tracheobronchial tumor invasion. *Chest*, 115(6), 1500-1506.